

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERIUM

KvVM/KJKF/985/2008

Tervezet

a légszennyezettségi határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet módosításáról

/közigazgatási egyeztetés/

Budapest, 2008. június

készítette: dr. Varga Judit, dr. Tordas Eszter
látta: Bibók Zsuzsanna főv-hely, dr. Péntes Zsuzsanna főv-hely., dr. Gosztonyi Ádám fő-vez
jóváhagyta: Dr. Erdey György szát.

TERVEZET

A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

I. Kezdeményezés indokai és döntési javaslat főbb tartalmi elemei

Az EU szabályozás alapján Magyarországon a kén-dioxidra, nitrogén-dioxidra, szén-monoxidra és a felszín közeli ózonra van tájékoztatási és riasztási küszöbérték. Magyarországon a határértékeket a légszennyezettségi határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet határozza meg, amely a kéndioxid és a szálló por (PM₁₀) együttes koncentrációjára is tájékoztatási, illetve riasztási küszöbértéket határoz meg. Az együttes küszöbérték bevezetését az akkor jóval elterjedtebb szén-tüzelés okozta füst indokolta. A földgáz alapú fűtési rendszerek elterjedésével ez a probléma háttérbe szorult, a kén-dioxid szennyezettség ma már nem okoz gondot, így ezen közös, elavult küszöbérték túllépésére az elmúlt években már nem került sor.

Jelenleg a PM₁₀-re vonatkozó küszöbértékre eddig egyik EU tagállam sem alkotott az ország egészére vonatkozó jogszabályt. Az egyes nagyvárosok saját helyi szabályozásukban vezettek be erre vonatkozó előírásokat.

Bár a finom szálló porra vonatkozó nemzetközi és az európai uniós szabályozás csak 24 órás és éves határértékeket állapít meg, ellentétben a többi légszennyezőanyag órás értékeivel, az emberi egészségre kifejtett, újabb tudományos kutatások által felismert, jelentősen károsabb hatásai miatt, mára a legveszélyesebb légszennyező anyaggá lépett elő. Az Európai Unió Tematikus Stratégiájának kiemelt célja a levegő szállópor terhelésének jelentős csökkentése.

Az elmúlt években a téli hónapokban a kedvezőtlen időjárási körülmények következtében több esetben - hosszabb, rövidebb időre - a környezeti levegő szálló por (PM₁₀) terhelése jelentősen (az egészségügyi határérték kétszeresét meghaladó mértékben) megnőtt. A finom szálló por egészségkárosító hatásai széles körben közismertté váltak a lakosság körében, és joggal merült fel az igény, hogy a szennyezőanyag mennyiségének jelentős megnövekedése esetén, más szennyezőanyagokhoz hasonlóan, történjen azonnali intézkedés a szennyezettségi epizód mértékének csökkentése érdekében. Példaként említhető, hogy a Fővárosi Önkormányzat a szabályozás hiányával magyarázta az azonnali intézkedések elmaradását. A szabályozás módosítása azt célozza, hogy a PM₁₀-re vonatkozóan is legyen küszöbérték, amelynek alapján az azonnali intézkedések (közismerten: szmogriadó intézkedések) meghozhatók.

A tervezett jogszabály módosítás az Országos Közegészségügyi Intézet által kidolgozott javaslatra épül. A módosítás részletei az egészségügyi tárca szakértőivel az Imissziós Tárcái Bizottság keretében lett rögzítve. Az Országos Közegészségügyi Intézet (OKK-OKI) az egészségügyi hatások értékelése alapján meghatározta PM₁₀ küszöbértékek javasolt mértékét.

Az elavult előírás korszerűbbre cserélése segíti a levegőtisztaság-védelem céljainak elérését.

II. A kormányprogramhoz való viszony

A munkaanyagnak a kormányprogramhoz nincs közvetlen kapcsolódása.

III. Várható társadalmi, gazdasági és szakmai hatások

Epidemiológiai, klinikai, kísérletes toxikológiai bizonyítékokkal rendelkezünk a szálló por (PM) egészségre gyakorolt hatásairól. A PM elsődlegesen helyi gyulladást okoz, ezt követi a már fennálló légúti megbetegedések kiújulása, túlérzékenység, oxidatív stressz, számos sejt-szintű jelátviteli folyamat aktiválása, a tüdő védekező mechanizmusainak csökkenése. Bizonyítást nyert a krónikus obstruktív tüdőbetegek (idült hörghurut) halálozására és a betegség kiújulására gyakorolt hatása. Az asthmás betegek

készítette: dr. Varga Judit, dr. Tordas Eszter

látta: Bibók Zsuzsanna főv-hely., dr. Pénzes Zsuzsanna főv-hely., dr. Gosztonyi Ádám főv-vez

jóváhagyta: Dr. Erdey György szát.

TERVEZET

A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

gyógyszer igényének növekedését írták le. Egyértelmű összefüggést találtak a gyulladáshoz vezető folyamatok, így a tüdőgyulladás, az érfali funkciózavar előfordulása, a szív-érrendszeri betegek kórházi felvételének gyakorisága és a PM expozíció között is. A porszemcsék lejutva a légúti nyálkahártyákba gyulladáshoz vezető folyamatot indítanak el a tüdő szövetében, aminek következtében növekszik a vér alvadáskészsége, ami vérrögképződéshez vezet.¹

A Fodor József Országos Közegészségügyi Központ – Országos Környezetegészségügyi Intézete, Beregszászi Tímea, Páldy Anna vezetésével egy nemzetközi projekt keretében vizsgálta a magyarországi PM₁₀ szennyezettség és az egészségi állapot kapcsolatát, az AirQ szoftver alkalmazásával kiszámították a városokra jellemző PM₁₀ szennyezettségnek tulajdonítható rövid és hosszú távú többlethalálozást egy évre. A környezet-egészségügyi hatásbecslés eredménye alapján, ha a rövid távú csúcskoncentráció értékeket tudnánk csökkenteni, akkor Budapesten 170, vidéki városokban összesen 108 ember életét lehetne megmenteni összhálaozás tekintetében, illetve Budapesten 91, a többi városban összesen 59 szív- és érrendszeri halálesetet lehetne elkerülni.

A fent ismertetett egészségügyi hatások kockázata csökkenthető a javasolt új küszöbértékek alapján megtett azonnali intézkedésekkel, javul a lakosság egészségi állapota, így az ezzel kapcsolatos kiadások is csökkennek.

A tájékoztatás kiszélesítésével nő a környezettudatosság, ezzel erőteljesebbé válik a levegőtisztaság védelmében tett, lakosságot is érintő korlátozó intézkedések elfogadottsága.

A téli időszakban, a kedvezőtlen meteorológiai viszonyok között kialakuló erős szennyezettségi állapotnál alkalmazott azonnali intézkedések (szmogriadó intézkedéseinek alkalmazása) meggátolják a szennyezettség további növekedését, elősegítik a légszennyezettségi epizód időtartamának lerövidítését.

A jelenleg hatályos a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001.(II.14.) kormányrendelet 15. §-ának (3) bekezdése szerint azokon a területeken, ahol a szmoghelyzet kialakulásával kell számolni és a légszennyezettség folyamatos mérésének feltételei adottak, a veszélyhelyzet elkerüléséhez és az esemény tartósságának csökkentéséhez szmogriadó tervet kell kidolgozni és végrehajtani.

A jelen módosítás annyiban érinti az önkormányzatokat, hogy a jelenlegi szmogriadó tervükben szereplő, a kén-dioxid és a PM₁₀ együttes jelenlétére vonatkozó tájékoztatási és riasztási küszöbértéket felváltják a PM₁₀-re vonatkozó önálló küszöbértékek. A szmogriadó terveket ilyen értelemben kell módosítani.

Jelenleg Budapest, Győr, Tatabánya, Miskolc, Pécs, Szeged és Debrecen rendelkezik érvényes szmogriadó tervvel.

Az elmúlt három év szálló por szennyezettségi adatainak elemzése az új PM₁₀ küszöbérték szerint azt mutatja, hogy Budapesten a fűtési időszakban évente 3-4 alkalommal átlagosan 4 napos időtartamban haladta meg a levegő minősége a riasztási küszöbértéket(1d. melléklet, az EüM által készített alapozó anyag).

Szmogriadó elrendelésére 2007-ben Budapesten a felszín közeli ózon szennyezettség miatt került sor, a tájékoztatási küszöbérték átlépése miatt.

A szmogriadó tervvel rendelkező önkormányzatoknak a jelenleg hatályos szabályozás szerint, amennyiben a szennyezettségi szint meghaladja a jogszabályban rögzített küszöbértékeket a szmogriadó

¹ Forrás: WHO Air quality guidelines for particulate matter, ozone, nitrogen dioxide and sulfur dioxide.- Global update 2005. - Summary of risk assessment. World Health Organization, 2006

készítette: dr. Varga Judit, dr. Tordas Eszter

látta: Bibók Zsuzsanna főv-hely., dr. Péntes Zsuzsanna főv-hely., dr. Gosztonyi Ádám főv-hely.

jóváhagyta: Dr. Erdey György szat.

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

tervben foglaltak szerint intézkedniük kell. A szabályozás módosítása lehetővé teszi, hogy a PM₁₀ szennyezettség, melynek egészségügyi hatásait eddig alulértékelték, esetén is azonnali intézkedéseket vezessenek be.

Az elmúlt évek meteorológiai és légszennyezettségi adatai alapján az önkormányzatoknak elsősorban a tájékoztatói kötelezettsége fog növekedni, mert ezt a küszöbértéket időszakonként minden télen meghaladja a levegő PM₁₀ szennyezettsége. Ehhez a tájékoztatáshoz azonban folyamatosan rendelkezésre állnak az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat és az Országos Meteorológiai Szolgálat adatai, így az a települési önkormányzatoknak többlet költséget nem fog jelenteni.

IV. Az érintett társadalmi és érdekképviseleti szervezetekkel, szakmai testületekkel, önkormányzati szövetségekkel, valamint egyéb nem kormányzati szervezetekkel és szövetségekkel folytatandó egyeztetése menetrendje

A közigazgatási egyeztetés megkezdésekor a jogszabály tervezet felkerül a KvVM honlapjára, ahol észrevételeket lehet tenni. Továbbá a közigazgatási egyeztetés keretében a jogszabály tervezet megküldésre kerül az önkormányzati érdekszövetségeknek is, valamint a szmogriadó tervvel rendelkező Budapest, Győr, Tatabánya, Miskolc, Pécs, Szeged és Debrecen önkormányzatának is.

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Melléklet a KvVM/KJKF/985. számú tervezethez

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter

../2008 (..) KvVM rendelete

a légszennyezettségi határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet módosításáról

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 89. §-ának (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. §-ának *a*) pontjában, az egészségügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 161/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. §-ának *a*) pontjában, meghatározott feladatkörünkben eljárva a következőket rendeljük el:

1 §

A légszennyezettségi határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet (a továbbiakban: R.) *3. számú melléklete* helyébe az e rendelet *melléklete* lép.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, és hatályát veszti a hatálybalépését követő napon.

készítette: dr. Varga Judit, dr. Tordas Eszter

látta: Bibók Zsuzsanna főv-hely, dr. Péntes Zsuzsanna főv-hely., dr. Gosztonyi Ádám fő-vez

jóváhagyta: Dr. Erdey György szát.

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Melléklet a .../2008 (...) KvVM rendelethez

Tájékoztatási és riasztási küszöbértékek

A levegő térfogatot 293 K hőmérsékletre és 101,3 kPa nyomásra át kell számítani.

[CAS szám: Chemical Abstracts Service azonosító száma]

Légszennyező anyag [CAS szám]	Tájékoztatási küszöbérték alapja [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Riasztási küszöbérték alapja [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Kén-dioxid [7446-09-5]	400	500
Nitrogén-dioxid [10102-44-0]	350	400
Szén-monoxid [630-08-0]	20 000	30 000
Szálló por (PM ₁₀)	75	100
Ózon [10028-15-6]	180	240

Légszennyező anyag [CAS szám]	Tájékoztatási küszöbérték	Riasztási küszöbérték [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Kén-dioxid [7446-09-5] Nitrogén-dioxid [10102-44-0] Szén-monoxid [630-08-0] Ózon [10028-15-6]	három egymást követő óra során meghaladott tájékoztatási küszöbérték alap	három egymást követő óra során meghaladott riasztási küszöbérték alap vagy 72 órán túl meghaladott tájékoztatási küszöbérték alap
Szálló por (PM ₁₀)	két egymást követő napon meghaladott tájékoztatási küszöbérték alap	két egymást követő napon meghaladott riasztási küszöbérték alap és a

készítette: dr. Varga Judit, dr. Tordas Eszter

látta: Bibók Zsuzsanna főv-hely, dr. Péntes Zsuzsanna főv-hely., dr. Gosztonyi Ádám főv-vez

jóváhagyta: Dr. Erdey György szát.

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

		meteorológiai előrejelzések szerint a következő napon javulás nem várható
--	--	--

készítette: dr. Varga Judit, dr. Tordas Eszter

látta: Bibók Zsuzsanna főv-hely, dr. Péntes Zsuzsanna főv-hely., dr. Gosztanyi Ádám főv-vez

jóváhagyta: Dr. Erdey György szát.